Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător – Alexei Maria
Dosarul nr. 2a-524/25; PIGD nr. 2-24101095-02-2a-06022025

D E C I Z I E

4 februarie 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:
Președintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier – Andreea Caracaș

Examinând în ședință publică, apelul declarat de Botnari Nicolae, reprezentat de avocatul Prisacari Eugeniu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 decembrie 2024, -

pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bulat Anastasia împotriva lui Botnari Nicolae, intervenient accesoriu DPDC Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, –

C o n s t a t ă:

1. **Partea descriptivă – pretenţiile reclamantului, obiecţiile pîrîtului şi explicaţiile celorlalţi participanţi la proces:**
2. În data de 9 septembrie 2024, avocatul Trohin Lilia în interesul reclamantei Bulat Anastasia a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva lui Botnari Nicolae, intervenient accesoriu DPDC Buiucani solicitând desfacerea căsătoriei încheiate între Bulat Anastasia și Botnari Nicolae, la data de 16 septembrie 2017, înregistrată de către Primăria or. *****, mun. Chișinău, sub *****; stabilirea domiciliului copilului minor: *****, împreună cu mama acestuia Bulat Anastasia; încasarea pensiei alimentare de la Botnari Nicolae, în beneficiul lui Bulat Anastasia, pensie alimentară pentru întreținerea copilului minor *****, în mărime de a 6 000 (șase mii) lei lunar, până la atingerea majoratului de către copil; încasarea din contul pârâtului a tuturor cheltuielilor de judecată.
3. În motivarea acțiunii invocă că în *****a fost încheiată căsătoria între Bulat Anastasia și Botnari Nicolae înregistrată de către Primăria or. *****, mun. Chișinău, sub *****. Din prezenta căsătorie soții au un copil minor și anume: fiul *****. După nașterea copilului, pârâtul Botnari Nicolae și-a schimbat comportamentul față de reclamantă, a devenit gelos, posesiv și nu mai dorește să o respecte ca soție.
4. Menționează că relațiile de căsătorie între soți au încetat de facto de mai mult timp, gospodăria casnică comună nu se duce în continuare, fiecare dintre soți are o viață separată, pârâtul manifesta un comportament lipsit de respect, iar starea creată a devenit insuportabilă.

5. Astfel, reclamanta consideră că viața în comun cu pârâtul a eșuat și nu este necesar să le fie acordat un termen de împăcare, deoarece cu pârâtul Botnari Nicolae nu mai este cu putință de a păstra familia, toate discuțiile se termină cu certuri și reproșuri.
6. Totodată invocă incompatibilitatea caracterelor precum și viziunile diferite în ceea ce privește menținerea familiei, principiile de viață diferite au dus la destrămarea căsniciei. Apreciază că reieșind din divergențele permanente, certurile ce apar între soți, precum și reieșind din faptul că caracterele nu sunt compatibile, viața familială comună a eșuat, reclamanta consideră că conviețuirea soților în continuare și păstrarea familiei este imposibilă.
7. Totodată invocă că circumstanțele descrise, în relațiile dintre reclamantă și pârât nu se mai respectă principiile fundamentale de menținere a relațiilor de familie, prevăzute de art. 2 din Codul Familiei, mai cu seamă cele de sprijin reciproc, soluționare pe cale amiabilă a problemelor familiale, egalitate în drepturi a soților, fidelitate conjugală, motiv din care viața conjugală dintre reclamantă și pârât a devenit insuportabilă epuizându-se orice speranță întru restabilirea bunei armonii în familie.
8. Evidențiază că nici un termen de împăcare nu o va determina de a se întoarce la soț și nici nu va contribui la refacerea relațiilor lor de căsătorie. În virtutea celor menționate, reclamanta a decis să inițieze procesul de desfacerea a căsătoriei sale cu pârâtul.
9. La fel specifică că a fost expediată notificarea prin care s-a propus pârâtului desfacerea căsătoriei la Oficiul Stare Civila pe cale amiabilă și încasarea pensiei de întreținere, însă ultimul refuză cu vehemență să se prezinte la Oficiul Stării Civile în vederea desfacerii căsătoriei, și stabilirea unei pensii alimentare printr-un acord benevol, iar din aceste considerente desfacerea acesteia poate avea loc doar prin intermediul instanței de judecată, fapt ce și a determinat adresarea cu prezenta cerere.
10. Ținând cont că îngrijirea copilului minor *****, se ocupă reclamanta Bulat Anastasia, mama acestuia. Din considerentele elucidate mai sus și întru dezvoltarea normală a copilului, coabitarea într-un mediu benefic, de altfel ca și întru respectarea intereselor legale a copiilor minori, consideră că copilul minor *****, trebuie să rămână să locuiască cu mama acestuia Bulat Anastasia.
11. Menționează că la caz, pârâtul de mai mult timp nu acordă ajutor material, nu contribuie la creșterea și educația copilului într-un mod normal, nu procură cele necesare și neavând responsabilitate față de propriul său copil, ocazional și doar la multe insistențe din partea reclamantei acordă sume neînsemnate pentru copil, totul lăsând pe seama reclamantei, împreună cu toate cheltuielile de întreținere, ultima fiind nevoită să întrețină de una singură copilul ceea ce este foarte greu, deoarece copilul necesită o îngrijire specială, hrană, control medical lunar, îmbrăcăminte. Respectiv, atrage atenția instanței de judecată, în raport cu stabilirea pensiei de întreținere în cuantum de 6 000 lei lunar, menționează următoarele argumente: Asigurarea unui loc de trai ce include (achitarea serviciilor comunale, impozitul anual pentru bunul imobil, întreținerea bunului imobil etc); Pregătirile extra-școlare anuale și semestriale ce implică costuri financiare pentru lecții suplimentare, activități școlare, rechizite, cărți, caiete etc; Asistența medicală copilului ce implică consultațiile medicale, analizele medicale, tratamentele administrate și medicamentele procurate etc.; Asigurarea cu hrană, întreținere materială ce implică procurarea hainelor, jucăriilor, necesitățile vitale, sunt suportate de către reclamantă. Invocând în circumstanțele date

că copilul minor se află în grija exclusivă a reclamantei, cheltuielile privind întreținerea acestuia nu se limitează doar la alimentație și vestimentație, ci și la implicarea copilului în activități școlare, activități extrașcolare care sunt benefice dezvoltării în plan social, profesional și cultural, consultații medicale, etc.

12. În drept, își întemeiază acțiunea în baza art. 3, 4, 5 alin. (1), 7, 33 alin. (2), 37, 38, 58 alin. (1), 60, 62 alin. (1) și (2), 63, 74, 76, Codul Familiei al RM nr. 1316-XIV din 26.10.2000, conducându-ne de art. 38, 5, 7, 60, 166, 167 Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30.05.2003

13. **Hotărârea primei instanțe**: Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 decembrie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Bulat Anastasia împotriva lui Botnari Nicolae, intervenient accesoriu DPDC Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. Căsătoria încheiată între Botnari Nicolae şi Bulat Anastasia, înregistrată la *****de către Primăria or. *****, mun. Chișinău şi trecută în registrul actelor de stare civilă sub *****, s-a desfăcut. S-a determinat domiciliul copilului minor ***** - născut în 6 noiembrie 2021 cu mama acestuia, Bulat Anastasia. S-a încasat de la Botnari Nicolae –în beneficiul lui Bulat Anastasia pensia de întreţinere a copilului minor ***** în mărime de 5 000 (cinci mii) lei, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 700 (șapte sute lei), cu titlu de taxă de timbru în mărime de 200 (două sute) lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 10 000 (zece mii) lei. Încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor ***** să se efectueze lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată – 09 septembrie 2024, până la atingerea majoratului copilului. S-a încasat de la Botnari Nicolae în beneficiul Statului taxa de stat proporțională pretenției de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 2 349 (două mii trei sute patruzeci și nouă) lei 97 bani. În rest, pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, precum și cererea de compensare a cheltuielilor de judecată în partea ce depășește suma încasată, s-au respins, ca neîntemeiate.

14. **Solicitarea apelantului şi motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul**

15. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 10 ianuarie 2025, avocatul Prisacari Eugeniu, acționînd în interesele lui Botnari Nicolae a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 decembrie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate și modificarea hotărîrii primei instanțe.

16. **<u>În motivarea cererii de apel,</u>** a indicat că instanţa de fond a constat şi greşit a apreciat alegaţiile false a părţii reclamante pentru a induce în eroare instanţa, or partea pârâtă Botnari Nicolae a remis somaţia nr. 1 din 14.08.2024 către Bulat Anastasia cu privire la propunerea de soluţionare pe cale amiabilă a viitorului litigiu.

17. Indică că instanţa de fond nu a dat o apreciere corectă asupra recepționării notificării din partea avocatului Trohin Lilia partea pîrîtă a emis răspuns asupra acestei notificări prin care s-a dat răspuns pozitiv în vederea soluționării pe cale amiabilă a prezentei chestiuni, or, în prim pas era nevoie de stabilit de comun acord data ora și locul prezentării părților. Faptul că s-a transmis notificarea din partea reclamantă fără a conveni în prealabil data locul si ora prezentării la OSC s-a făcut cu rea credinţă

pentru inducerea în eroarea a instanței de judecată, or mai mult ca atât nu a primit nici un răspuns asupra propunerii de stabilire a dății, orei și locului de prezentare.

18. Relevă că prin hotărârea din 13 decembrie 2024 a fost stabilită obligația de achitare a pensiei de întreținere în cuantum de 5 000 lei lunar, însă consideră această sumă excesivă și neîntemeiată, întrucât nu corespunde veniturilor reale ale pârâtului Botnari Nicolae. Conform Contractului de muncă anexat la referinţă și încheiat între entitatea Societatea Cooperativă Socială, Ilieş Alexandra, şi salariatul (pârîtul) Botnari Nicolae, „ Colaboratorul s-a oferit să-şi presteze munca, organizând în mod independent execuţia serviciului şi conformându-l la nevoile organizatorice ale familiei beneficiarului, inclusiv în raport cu orele şi locul de muncă". Conform Tabelului din Contractul de colaborare coordonată si continuativă consemnat de către angajator și colaborator „Salariul Net este de 480,48 euro lunar". Ceea ce reprezintă suma de 2288,16 lei la data de 13.11.2024.

19. Solicită instanţei de a stabili cuantumul pensiei de întreţinere în sumă de 1/4 din venitul lunar brut conform prevederilor art. 74 alin 1 Codul Familiei al RM.

20. Consideră că admiterea sumei de 5000 lei lunar pentru întreținerea copilului minor este o povară exagerată pentru Botnari Nicolae, or instanţa trebuia să retină realitatea financiară a părţii materiale a apelantului, care nu se eschivează de la plata pensiei de întreținere pentru copilul său minor, dar si dorința acestuia de a se stabili o sumă real posibilă şi convenabilă atât pentru apelantul Botnari Nicolae, cât și pentru copilul minor *****.

21. Cu referire la cele menționate în art. 84 Codul Familiei, instanța trebuie să țină cont de venitul real pe care îl are Botnari Nicolae, or venitul conform contractului individual de muncă este de 480,48 euro lunar, la fel trebuie să ţină cont că pîrîtul activează în Republica Italiană unde costurile de viaţă sunt mult mai ridicate decât în Republica Moldova, dar indiferent de acest fapt Botnari Nicolae cu bună credinţă doreşte să achite pensia de întreţinere pentru copilul minor ***** conform art. 74 alin. (1) din Codul Familiei al RM.

22. Menţionează că până la depunerea cererii de chemare în judecată Botnari Nicolae a contribuit la creşterea, educarea şi îngrijirea copilului prin procurarea celor necesare copilului conform vîrstei şi cele invocate de reclamantă privind neexecutarea obligaţiilor părinteşti de către Botnari Nicolae nu au fost probate în ordinea art. 118 CPC al RM.

23. Mai indică că, cheltuielile de asistență juridică se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat. Mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă. Mai mult ca atât, apelantul Botnari Nicolae, imediat ce a primit notificările prin intermediul mamei sale, a apelat la serviciile de asistenţă juridică şi în acest sens, litigiul putea fi soluționat pe cale amiabilă, respectiv consideră că nu urmează să fie compensate cheltuielile de judecată.

24. Susține că apelantul, a dorit să soluţioneze pe cale amiabilă litigiul, însă intimata manifesta indiferenţă, fapt care s-a soldat cu o acţiune în instanţa de judecată şi

suportarea cheltuielilor de asistenţă juridică menţionate mai sus, din care considerente solicită admiterea cererii de apel din motivele invocate.

25. **Solicitarea intimatului.**
26. La data de 17 decembrie 2025, Bulat Anastasia a depus referință prin care a solicitat respingerea apelului ca nefondat cu menținerea hotărârii instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată.
27. **Termenul legal de declarare a apelului:**
28. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
29. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru a fost pronunțat la 13 decembrie 2024, iar cererea de apel datează din 10 ianuarie 2025, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul prevăzut de Lege.
30. **Poziția părților în cadrul ședinței de judecată:**
31. În ședința instanței de apel atât apelantul Botnari Nicolae, cât și intimata Bulat Anastasia nu s-au prezentat, dar au depus cerere de examinare a cauzei în lipsa lor.
32. Drept urmare, prin prisma art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților care nu s-au prezentat la proces.
33. **Motivarea instanței de apel**
34. **Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru**, examinând legalitatea și temeinica hotărârii contestate cu apel, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și în baza materialelor din dosar, ajunge la concluzia că apelul este neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea hotărârii contestate, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute **infra.**
35. **Legea şi principiile generale aplicabile procedurii de judecare a apelului**
36. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă ,,instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".
37. În temeiul **art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă al RM** *,,instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe".*
38. În acord cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă ,,hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate,

nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat". (2) **O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.**

39. În conformitate cu art. 387 Cod de procedură civilă, *se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.*
40. În temeiul art. 388 Cod de procedură civilă al RM, (1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă: *a) cauza a fost judecată de un complet de judecată compus ilegal; b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului; d) instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; f) hotărîrea nu este semnată de judecător sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menţionaţi în hotărîre; g) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată; h) în dosar lipseşte procesul-verbal privind efectuarea unui act procedural; i) cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale*. (2) **Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.**
41. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă „instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".
42. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă „la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".
43. Conform art. 239 Cod de procedură civilă „hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".
44. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
45. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea

motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).

46. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
47. Totodată, Colegiul civil consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).
48. **Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă şi probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:**
49. Materialele cauzei civile, nemijlocit probele pertinente și concludente, administrate și cercetate în prima instanță confirmă că, părțile Bulat Anastasia și Botnari Nicolae s-au aflat în relații de căsătorie. Din prezenta căsătorie soții au un copil minor și anume: fiul ***** născut la 6 noiembrie 2021.
50. Înaintând acțiune civilă, împotriva lui Botnari Nicolae, intervenient accesoriu DPDC Buiucani în baza circumstanțelor expuse, Bulat Anastasia a solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori și a cheltuielilor de judecată.
51. Examinând acțiunea în fond, prima instanță a concluzionat în privința temeiniciei parțiale a acțiunii, fiind desfăcută căsătoria înregistrată înregistrată la *****de către Primăria or. *****, mun. Chișinău şi trecută în registrul actelor de stare civilă sub *****. S-a determinat domiciliul copilului minor ***** cu mama acestuia, Bulat Anastasia. S-a încasat de la Botnari Nicolae –în beneficiul lui Bulat Anastasia pensia de întreținere a copilului minor ***** în mărime de 5 000 (cinci mii) lei, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 700 (șapte sute lei), cu titlu de taxă de timbru în mărime de 200 (două sute) lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 10 000 (zece mii) lei. S-a încasat de la Botnari Nicolae –în beneficiul Statului taxa de stat proporțională pretenției de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 2 349 (două mii trei sute patruzeci și nouă) lei 97 bani.
52. Colegiul civil, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, conform limitelor apelului declarat, ajunge la concluzia că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
53. **Legile de care s-a călăuzit instanța de judecată**
54. Potrivit art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării

sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

55. La fel și art. 27 alin. (2) din Convenție prevede că, părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
56. Potrivit dispozițiilor art. 74 Codul familiei, părinții sânt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.
57. Conform art. 74 Codul familiei, *părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. (2) Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. (3) Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.*
58. Potrivit art. 75 alin. (1) și (2) din Codul familiei, *pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținând-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.*
59. Iar, în conformitate cu art. 76 Codul familiei, ***în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său*** *are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, p****recum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este*** *imposibilă,* ***dificilă*** *sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți,* ***instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar*** *sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2)* ***Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.***
60. **Argumentele și concluziile instanței de apel**
61. Reieșind din circumstanțele speței și normele legale enunțate Colegiul judiciar notează că, soților le revine obligația comună de creștere și întreținere a copilului minor comun, chiar și în condițiile în care căsătoria dintre părinții copilului a fost desfăcută.
62. Având în vedere faptul că a fost stabilit domiciliul copilului minor ***** cu mama Bulat Anastasia, iar între părți nu există niciun acord privind întreținerea copilului

minor, încheiat în forma prevăzută de Lege, Colegiul civil conchide că instanța de fond întemeiat a stabilit încasarea de la Botnari Nicolae a pensiei de întreținere a copiilor în sumă fixă de 5 000 lei, pentru copilul minor *****, până la atingerea majoratului de către copil în modul corespunzător, or, sarcina de întreținere a copilului le revine ambilor părinți în virtutea responsabilităților asumate încă de la momentul conceperii copilului în familie.

63. În același timp, stabilind cuantumul pensiei de întreținere în mărime de 5000 lei pentru copilul minor, instanța a ținut cont de vârsta acestuia, precum și de nivelul de trai adecvat necesar pentru o dezvoltare armonioasă – incluzând creșterea, educația și întreținerea. Or, responsabilitatea privind întreținerea copiilor aparține ambilor părinți, în temeiul obligațiilor asumate din momentul conceperii copilului în cadrul familiei formate de către soți.
64. Colegiul va aprecia în mod critic susținerea apelantului că are un salariu net de 480,48 euro lunar, deoarece simpla prezentare a unui contract individual de muncă nu constituie o probă suficientă și incontestabilă a veniturilor reale obținute de acesta. Or, instanța de apel reține că apelantul activează în Republica Italiană, iar veniturile invocate nu au fost confirmate prin acte suplimentare relevante, precum extrase bancare, fișe salariale, declarații fiscale sau alte înscrisuri oficiale care ar demonstra în mod obiectiv imposibilitatea executării obligației de întreținere stabilite de prima instanță.
65. Mai mult, Colegiul civil relevă că, potrivit prevederilor art. 118 CPC, sarcina probei revine părții care invocă anumite circumstanțe. În speță, apelantul nu a prezentat probe pertinente și concludente care să demonstreze că cuantumul pensiei de întreținere stabilit de prima instanță ar depăși posibilitățile sale reale financiare sau că achitarea acesteia i-ar crea o situație materială incompatibilă cu un nivel minim de existență.
66. Totodată, instanța de apel reține că, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, prima instanță a ținut cont nu doar de veniturile declarate ale pârâtului, ci și de necesitățile reale ale copilului minor, de vârsta acestuia, de cheltuielile inerente pentru dezvoltarea armonioasă, educație, alimentație, îngrijire medicală și alte necesități cotidiene. Or, interesul superior al copilului prevalează asupra intereselor patrimoniale ale părinților, iar obligația de întreținere urmează a fi executată în mod efectiv și corespunzător necesităților copilului.
67. Potrivit art.2 al Legii nr.152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, minimul de existență este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale și a serviciilor pentru satisfacerea necesităților principale, menținerea sănătății și pentru susținerea viabilității omului, iar, conform art.3 al aceleiași Legi, mărimea minimului de existență include: mărimea valorică a coșului alimentar; cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației și mărimea primelor și a contribuțiilor obligatorii.
68. Astfel, este întemeiat a reține că, potrivit articolul 31 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, statele părţi recunosc copilului dreptul la odihnă şi la vacanţă, dreptul de a practica activităţi recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viaţa culturală şi artistică. 2. Statele părţi respectă şi promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viaţa culturală şi artistică şi

încurajează punerea la dispoziţie acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber şi de desfăşurare a activităţilor recreative, artistice şi culturale, în condiţii de egalitate.

69. Având în vedere cele menționate, instanța de apel punctează că, deși plata pensiei alimentare este destinată a satisface în primul rând nevoile alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit resursele necesare împlinirii și a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale (lunare), iar încasarea pensiei de întreținere într-o sumă mai mică va leza substanțial interesele copiilor minori, ori în orice situația drepturile copilului prevalează (art. 3 alin. (1) al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului).
70. Colegiul civil remarcă că alegațiile apelantului sunt pasibile de respins ca fiind neîntemeiate, or, acesta, asumându-și obligațiile de părinte, urmează să dea dovadă de voință și responsabilitate corespunzătoare întru asigurarea bunei creșteri și dezvoltări normale a copilului său propriu, asigurându-i condiții de trai decente, ținând cont de faptul că întreținerea copiilor minori de către părinți reprezintă o obligație aflată în corelație cu interesul superior al copilului.
71. În această ordine de idei, în opinia Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.
72. De altfel, este notabil că, în condițiile speței, soluția pronunțată de prima instanță este una temeinică, bazată pe elucidarea tuturor circumstanțelor speţei şi aplicarea corectă a cadrului legal pertinent cauzei deduse judecății.
73. Astfel, apreciind cuantumul pensiei de întreținere inclusiv în baza informației cu privire la valoarea minimului de existență, reieșind din datele statistice publice, pasibile de a fi accesate inclusiv pe portalul Biroului Național de Statistică https://statistica.gov.md/, potrivit cărora minimul de existență pe ani, categorii de populație, copii, **în raport cu data judecării prezentei cauze și termenului de încasare a pensiei de întreținere a copilului până la atingerea vârstei majoratului de către copil**, instanța de apel consideră că valoarea minimului de existență constituie doar un criteriu de apreciere care urmează a fi coroborat cu circumstanțele de fapt obiective care privesc fiecare persoană pasibilă a fi întreținută în temeiul Legii.
74. Prin urmare, în circumstanțele în care valoarea minimului de existență pe țară nu este de natură să acopere necesitățile copilului minor, ținând cont de data la care este stabilit cuantumul pensiei de întreținere și calcularea acesteia până la atingerea majoratului de către copii, instanța de judecată consideră că este în drept să decidă **reieșind din principiile egalității între soți, dar întotdeauna în interesele legitime ale copilului minor.**
75. În același timp, având în vedere interesul superior al copilului, în sensul prevederilor art. 23 și 27 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului coroborate cu prevederile art. 75 alin. (2) din Codul familiei, instanța de apel reține faptul că, la stabilirea unui cuantum fix al pensiei de întreținere, ia în considerație în mod prioritar

nivelul anterior de asigurare materială și nivelul obiectiv al necesităților primare, cât și al celor speciale ale fiecărui copil.

76. Respectiv, deoarece argumentele apelantului sunt întemeiate pe aprecierea subiectivă a probelor administrate și a faptelor constatate, respectiv pe interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural, instanța de apel respinge motivele apelantului și constată caracterul formal în această privință. Nemijlocit, argumentele apelantului se bazează pe aprecierea subiectivă a faptelor constatate și a obligațiilor părintești asumate la nașterea copiilor în familia sa, întru buna educare, creștere, întreținere și dezvoltare a copilului.
77. Cât privește încasarea cheltuielilor judiciare, Colegiul reține următoarele.
78. În temeiul art. 94 Cod de procedură civilă al RM, (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului. (2) În cazul mai multor reclamanţi sau pîrîţi, aceştia sînt obligaţi să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporţional sau solidar, în funcţie de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanţi a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalţi nu sînt responsabili de cheltuielile lui. (3) Prevederile alin.(1) şi (2) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii. (4) **Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunţă o nouă hotărîre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.**
79. Conform dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (11) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
80. În acest context, respectând prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, deoarece Botnari Nicolae este partea care a pierdut procesul, iar Bulat Anastasia este partea care a câștigat procesul, în conformitate cu art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ținând cont de faptul că Bulat Anastasia a fost reprezentată de către avocatul Lilia Trohin, în baza mandatului avocațial seria MA nr.2090118 din 06.08.20245 (f.d4), și a suportat cheltuieli de asistență juridică, Colegiul civil constată corectitudinea dispozițiilor primei instanțe privind încasarea din contul lui Botnari Nicolae în beneficiul lui Bulat Anastasia a sumei de 10000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică reale, necesare și rezonabile în procesul judiciar.
81. Dat fiind faptul că Bulat Anastasia la depunerea acțiunii a achitat taxa de stat necesară în vederea depunerii și primirii acțiunii în mărime de 700 lei și taxa de timbru în mărime de 200 lei, instanța de fond în mod întemeiat a dispus încasarea acestora din contul pârâtului Botnari Nicolae.
82. În ceea ce privește argumentele apelantului, întemeiate pe procedura prealabilă de soluționare a litigiului, Colegiul civil reține că, în esență, reieșind din natura acțiunii civile, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, respectarea procedurii prealabile nu este o condiție

obligatorie la depunerea cererii de chemare în judecată. Mai mult, în esență, rezultă că apelantul nu este de acord cu pretențiile intimatului, litigiul fiind supus judecării pe principii de contradictorialitate, respectiv partea care a avut câștig de cauză, fiind îndreptățită să revendice cheltuielile de judecată suportate pe parcursul procesului judiciare.

83. În același timp, Colegiul civile reține că, în cadrul judecării cauzei civile în fond, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor şi obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.
84. În rest, instanța de apel reține că argumentele invocate de către partea apelantă sunt formale și neîntemeiate, reducându-se doar la reiterarea circumstanțelor de fapt și de drept declarate și invocate în apărarea sa, fără a da apreciere probelor pertinente și concludente și normelor de drept care au stat la baza concluziilor primei instanțe, fiind reținute critici subiective față de concluziile instanței de fond, din care considerente urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii judecătorești.
85. La fel, este întemeiat a reține că, săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei, circumstanțe de fapt și drept care nu au fost constatate în proces, respectiv nu există temei de casare a hotărârii judecătorești în conformitate cu art. 388 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM. Prin urmare, în conformitate cu art. 386 – 388 Cod de procedură civilă al RM și ținând cont de faptul că o hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale, Colegiul civil conchide că nu există temei de casare sau modificare a hotărârii judecătorești.
86. **În concluzie,** având în vedere circumstanțele de fapt constatate și normele de drept aplicabile, deoarece circumstanțele importante pentru examinarea cauzei au fost constatate şi elucidate pe deplin de prima instanță, concluziile primei instanțe nefiind în contradicție cu circumstanțele de fapt constatate, la emiterea hotărârii judecătorești prima instanță a aplicat corect normele de drept material și procedural, iar apelul declarat este neîntemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia să respingă apelul declarat și să mențină hotărârea primei instanțe.
87. **Compensarea cheltuielilor de judecată în apel:** În conformitate cu prevederile art. 94 Cod de procedură civilă al RM, ținând cont de faptul că instanța de apel respinge apelul declarat, iar partea intimată nu a înaintat cereri proprii privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil constată că, la adoptarea deciziei în apel, nu există temei de compensare a cheltuielilor de judecată în instanța de apel.
88. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Nicolae Botnari.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 decembrie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bulat Anastasia împotriva lui Botnari Nicolae, intervenient accesoriu DPDC Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia integrală se întocmeşte în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunţarea dispozitivului deciziei şi se publică pe pagina web a instanţei judecătorești.

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere şi nu poate fi restabilit.

Preşedintele şedinţei, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan

Actul judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina web a instanței www.cac.instante.justice.md.